

UMCS

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

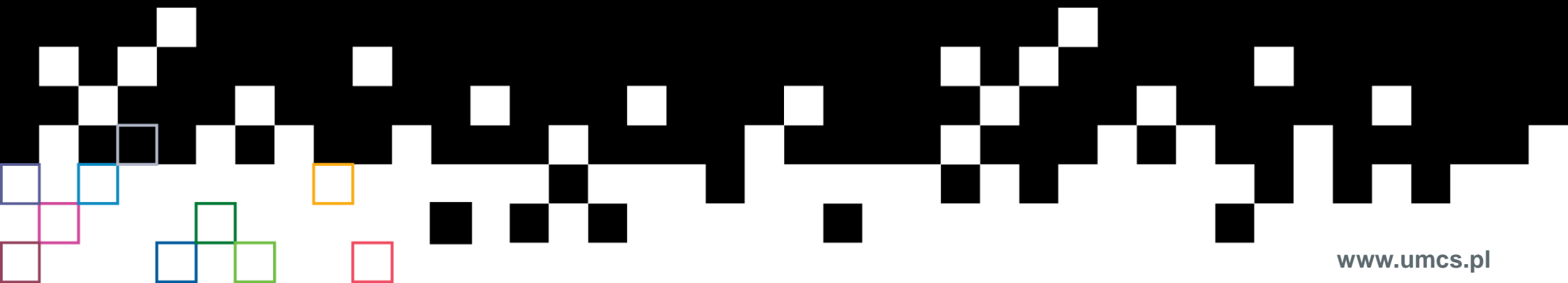
PODSTAWY PRAWA HANDLOWEGO

mgr Paweł Daszczuk

Katedra Prawa Gospodarczego i Handlowego

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

HISTORYCZNE AKTY PRAWA HANDLOWEGO

- HGB z 1897 r. – dzielnica pruska
- ADHGB z 1861 r. – dzielnica austriacka
- Code de Commerce – z 1807 r. – Królestwo Kongresowe
- Swod zakonow Rossijskoj imperii - pozostała część dzielnicy rosyjskiej

- dekret z 24.12.1918 r. o zatwierdzeniu i zmianie statutów spółek akcyjnych
- dekret z 4.02.1919 r. o patentach na wynalazki
- dekret z 4.2.1919 r. o ochronie wzorów rysunkowych i modeli
- dekret z 4.2.1919 r. o ochronie znaków towarowych
- **dekret z 7.02.1919 r. o rejestrze handlowym**
- dekret z 8.2.1919 r. w przedmiocie zatwierdzenia statutów zrzeszeń handlowo-przemysłowych o kapitale zmiennym
- ustawa z 29.4.1919 r. o zatwierdzeniu i zmianie statutów spółek akcyjnych
- postanowienie Rady Ministrów z 10.6.1919 r. w przedmiocie zatwierdzenia statutów normalnych zrzeszeń handlowo-przemysłowych o kapitale zmiennym

- **ustawa z 29.10.1920 o spółdzielniach**

- ustawa z 20.01.1921 o organizacji giełd w Polsce

- ustawa z 7.4.1922 o łączeniu spółdzielni

- ustawa z 5.2.1924 o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych

- rozporządzenie z 10.12.1924 o fuzji (łączeniu się) spółek akcyjnych i spółek z o.o.

- rozporządzenie z 27.12.1924 o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad tymi czynnościami

- rozporządzenie z 28.12.1924 o prawie o domach składowych

- **ustawa z 29.3.1926 o prawie autorskim**

- **ustawa 2.8.1926 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji**

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 7.6.1927 o prawie przemysłowym

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 17.3.1928 o prawie bankowym

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 22.3.1928 Prawo o spółkach akcyjnych

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej 22.3.1928 o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych

- ustawa z 28.3.1931 o kartelach

- **rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 Prawo upadłościowe**

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 Prawo o postępowaniu układowym

- **Ustawa z 28.04.1936 Prawo wekslowe**

- **Ustawa z 28.04.1936 Prawo czekowe**

KODEKS HANDLOWY - HISTORIA

- rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27.10.1933 Kodeks Handlowy
- rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27.10.1933 Prawo o spółkach z o.o.
- rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27.10.1933 Kodeks Zobowiązań
- **rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27.06.1934 r. Kodeks Handlowy**
 - dodano przepisy dotyczące
 - spółek z o.o. i spółek akcyjnych
 - sprzedaż na raty
 - domów składowych
- Kodeks Handlowy obowiązywał **od 1.07.1934 r.:**
 - **do 1.1.1965 r.** – Kodeks Cywilny
 - **do 1.01.2001 r.** – Kodeks spółek handlowych
 - **do 5.09.2003 r.** – wprowadzenie do Kodeksu cywilnego prokury i firmy

502.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 27 czerwca 1934 r.

KODEKS HANDLOWY.

CZĘŚĆ I.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

ŹRÓDŁA PRAWA.

Art. 1. W stosunkach handlowych obowiązują w braku przepisów kodeksu handlowego i ustaw szczególnych lub powszechnego w państwie prawa zwyczajowego przepisy prawa cywilnego.

KSIĘGA PIERWSZA.

KUPIEC.

DZIAŁ I.

Pojęcie kupca.

Art. 2. § 1. Kupcem jest, kto we własnym imieniu prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe.

§ 2. Gospodarstwa rolne nie uważa się za przedsiębiorstwo zarobkowe.

§ 3. Gospodarstwem rolnem w rozumieniu kodeksu niniejszego jest również gospodarstwo leśne, ogrodowe, hodowlane, rybne, łowieckie lub pszczelarskie.

Art. 3. Wykonywanie zawodu wolnego samo przez się nie jest przedsiębiorstwem zarobkowym.

Art. 4. § 1. Kupiec, który prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze, jest kupcem rejestrowym.

§ 2. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określa w drodze rozporządzenia, jakie przedsiębiorstwa uważa się za prowadzone w większym rozmiarze.

Art. 5. § 1. Spółka handlowa jest kupcem rejestrowym.

§ 2. Spółkami handlowymi są spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne.

Art. 6. Kupiec rejestrowy obowiązany jest wpisać się do rejestru handlowego.

Art. 7. § 1. Kto prowadzi gospodarstwo rolne w większym rozmiarze, może być na swe żądanie wpisany do rejestru handlowego i przez wpis staje się kupcem rejestrowym. Może on w każdym czasie żądać wykreślenia wpisu i przez wykreślenie przestaje być kupcem.

STRUKTURA KODEKSU HANDLOWEGO

KSIĘGA I - KUPIEC

DZIAŁ I - Pojęcie kupca

DZIAŁ II - Rejestr handlowy

DZIAŁ III - Firma

DZIAŁ IV - Zbycie przedsiębiorstwa

DZIAŁ V - Rachunkowość kupiecka

DZIAŁ VI - Pełnomocnicy handlowi

DZIAŁ VII - Kupiec jednoosobowy

DZIAŁ VIII - Osoba prawna

DZIAŁ IX - Spółka jawna

DZIAŁ X - Spółka komandytowa

DZIAŁ XI - Spółka z o.o.

DZIAŁ XII - Spółka akcyjna

DZIAŁ XIII - Przekształcenie spółki akcyjnej i spółki z o.o.

KSIĘGA II - CZYNNOŚCI HANDLOWE

DZIAŁ I Przepisy ogólne

DZIAŁ II Prawo rzeczowe

Rozdział I - Prawo rzeczowe

Rozdział II - Prawo zastawu

Rozdział III - Prawo zatrzymania

DZIAŁ III Zobowiązania

Rozdział I - Przepisy ogólne

Rozdział II - Rachunek bieżący

Rozdział III - Sprzedaż handlowa

Rozdział IV - Umowa agencyjna

Rozdział V - Komis

Rozdział VI - Ekspedycja

Rozdział VII - Przewóz

Rozdział VIII - Umowa składu

Rozdział IX - Spółka cicha

ZASADA JEDNOŚCI PRAWA CYWILNEGO

- koncepcja monistyczna – prawo cywilne
- koncepcja dualistyczna

prawo cywilne - obrót powszechny

prawo handlowe – obrót gospodarczy (profesjonalny)

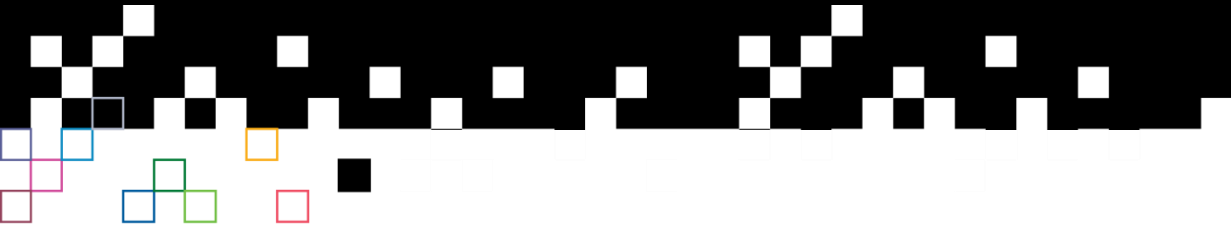
- prawo handlowe nie stanowi odrębnej gałęzi od prawa cywilnego
- prawo handlowe to wyspecjalizowany dział (dyscyplina) prawa cywilnego
- Prawo gospodarcze publiczne
- Prawo gospodarcze prywatne = Prawo handlowe
- **Prawo handlowe sensu stricto** – prawo regulujące organizację przedsiębiorców i dokonywanych między nimi czynności handlowych
- **Prawo handlowe sensu lato** - obejmuje ponadto wyspecjalizowane dyscypliny – prawo autorskie i wynalazcze, prawo papierów wartościowych, prawo wekslowe i czekowe, prawo upadłościowe

PRAWO GOSPODARCZE PRYWATNE

Prawo gospodarcze prywatne pod względem treści jest niemal **tożsame z prawem handlowym**, a używane określenie wynika zazwyczaj z tradycji przyjętej w danym ośrodku naukowym.

Zdaniem zwolenników tego określenia, prawo handlowe jest pojęciem historycznym, coraz mniej przystającym do rzeczywistości. Wskazują oni na fakt, iż gałąź ta obejmuje swym zakresem także inne niż działalność handlowa dziedziny działalności gospodarczej (np. prawo papierów wartościowych).

Ponadto, nazwa wprowadza wyraźny kontrast w stosunku do prawa gospodarczego publicznego, zachowując tradycyjny podział na prawo publiczne i prawo prywatne. Pojęcie "prawo gospodarcze prywatne" należy do przedwojennej tradycji ośrodka krakowskiego, używane jest m.in. na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie w Białymstoku oraz Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Głównymi kwestiami regulowanymi przez prawo gospodarcze prywatne są:

- ustrój i organizacja przedsiębiorców
- czynności handlowe
- prawo papierów wartościowych

Dyscypliny wyspecjalizowane

- prawo spółek, prawo umów gospodarczych, prawo transportowe, prawo ubezpieczeniowe, prawo papierów wartościowych, prawo giełdowe, prawo bankowe prywatne, prawo spółdzielcze, międzynarodowe prawo handlowe i inne

Powrót do prawa handlowego po 1989 – powrót weksla, czeku, upadłości

UMCS

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

PRZEDSIĘBIORCA

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

EWOLUCJA DEFINICJI PRZEDSIĘBIORCY

- art. 2 § 1. **rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. Kodeks Handlowy**

„**Kupcem** jest, kto we własnym imieniu prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe”

- art. 2 ust. 2. **ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej**

„Podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą, zwanym dalej "**podmiotem gospodarczym**", może być osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej, utworzona zgodnie z przepisami prawa, jeżeli jej przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej”

- art. 4 ust. 1. **ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej**

„**Przedsiębiorcą** w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą”

- art. 43¹. **ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny**

„**Przedsiębiorcą** jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 331 § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową”

OSOBA FIZYCZNA

Art. 8. § 1. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.

czy małoletni może być przedsiębiorcą?

OSOBA PRAWNA

Art. 33. Osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną.

Ustawa z dnia 3 lutego 2001 r. o ochronie dziedzictwa Fryderyka Chopina.

Art. 4. 1. Tworzy się Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, zwany dalej "Instytutem".

2. Instytut jest państwową instytucją kultury w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123).

3. Instytut posiada osobowość prawną.

4. Organami Instytutu są:

- 1) Dyrektor Instytutu,
- 2) Rada Programowa Instytutu.

5. Organizatorem Instytutu jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

USTAWA z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych

Art. 16. [Nabywanie osobowości prawnej]

Partia polityczna nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do ewidencji.

czy UMCS jest osobą prawną?

na jakiej podstawie?

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 23 października 1944 r.

o utworzeniu Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej z siedzibą w Lublinie, nazywany w dalszych artykułach Uniwersytetem.

Art. 2. Uniwersytet ma na celu:

- a) kształcenie sił naukowych i specjalistów we wszystkich działach nauki;
- b) prowadzenie prac naukowych i badawczych.

Art. 3. W chwili powołania do życia Uniwersytet dzieli się na cztery wydziały: lekarski, przyrodniczy, rolny i weterynaryjny. Kierownik Resortu Oświaty może powołać do życia dalsze wydziały.

Art. 4. Uniwersytet jest państwową szkołą akademicką.

Art. 5. Pierwszego rektora i profesorów Uniwersytetu mianuje Przewodniczący Rady Narodowej na wniosek Kierownika Resortu Oświaty. We wniosku swoim wskaże Kierownik Resortu Oświaty szczegółowo kwalifikacje naukowe kandydatów na stanowiska rektora lub profesora.

Art. 6. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Oświaty.

Art. 7. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej
Bolesław Bierut.

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:
Edward Bolesław Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Oświaty
Dr Stanisław Skrzyszewski

JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA O KTÓREJ MOWA W ART. 33¹ § 1 K.C.

Art. 1. Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Art. 33¹. § 1. Do jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, **stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych.**

§ 2. Jeżeli przepis odrębny nie stanowi inaczej, za zobowiązania jednostki, o której mowa w § 1, **odpowiedzialność subsydiarną** ponoszą jej członkowie; odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy jednostka organizacyjna stała się niewypłacalna.

UŁOMNE OSOBY PRAWNE

PODMIOTY USTAWOWE

OSOBY USTAWOWE

PODMIOTY USTAWOWE W PRAWIE POLSKIM

Art. 8. § 1. Spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

- SPÓŁKA JAWNA, SPÓŁKA PARTNERSKA, SPÓŁKA KOMANDYTOWA, SPÓŁKA KOMANDYTOWO-AKCYJNA

Art. 11. § 1. Spółki kapitałowe w organizacji, o których mowa w art. 161 i art. 323, mogą we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane.

- SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ W ORGANIZACJI, SPÓŁKA AKCYJNA W ORGANIZACJI

Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali

art. 6. Ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości, tworzy wspólnotę mieszkaniową. Wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwana.

- WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA

PODMIOTY USTAWOWE W PRAWIE POLSKIM

Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej

Art. 7. W sprawach nieuregulowanych w rozporządzeniu 2137/85 oraz w ustawie do zgrupowania stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej.

EUROPEJSKIE ZGRUPOWANIE INTERESÓW GOSPODARCZYCH

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej

Art. 103. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 106. 1. Główny oddział może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywany.

GŁÓWNY ODDZIAŁ ZAGRANICZEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

PODMIOTY USTAWOWE W PRAWIE POLSKIM

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach

Art. 40. 1. Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykłe, nieposiadające osobowości prawnej.

1a. Stowarzyszenie zwykłe może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane.

STOWARZYSZENIE ZWYKŁE

PRZEDSIĘBIORCA

Art. 43¹. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

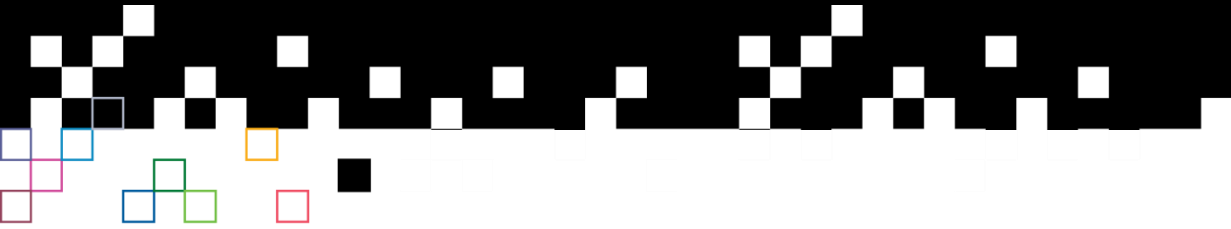
A) we własnym imieniu

- przedstawiciel ustawowy małoletniego
- syndyk masy upadłości
- pełnomocnik (prokurent)
- pracownik
- członek zarządu

- Zarówno przedstawiciel (zastępca bezpośredni), jak i zastępca pośredni dokonują czynności prawnych na rachunek osoby zastąpionej, a różnica polega na tym, że skutki prawne czynności zdziałanej przez przedstawiciela wkraczają bezpośrednio w sferę prawną osoby zastąpionej (art. 95 § 2 k.c.), w przypadku zaś czynności prawnej dokonanej przez zastępcę pośredniego tak się nie dzieje, zastępca pośredni bowiem powinien przenieść na osobę zastępowaną nabyte prawa i obowiązki.

- odróżnienie działania na cudzy rachunek od działania w imieniu innej osoby ma istotne znaczenie z punktu widzenia relacji **względem osób trzecich**. O ile działanie zastępcy w imieniu reprezentowanego odnosi się do jego relacji z osobami trzecimi, o tyle działanie na cudzy rachunek jest sprawą wewnętrzną zastępcy i reprezentowanego.

ZASTĘPCA BEZPOŚREDNI – w cudzym imieniu na cudzy rachunek
ZASTĘPCA POŚREDNI – we własnym imieniu na cudzy rachunek

B) działalność gospodarcza

a) odesłanie do definicji ustawowej

b) ustalenie w drodze wykładni

- należy mieć na względzie rozumienie tego pojęcia w języku potocznym.
- pomocna przy ustaleniu tego pojęcia powinna być definicja zawarta w art. 2 u.s.d.g. oraz stanowisko judykatury, przyjmujące, że działalność gospodarczą wyróżniają pewne specyficzne właściwości, do których należy zaliczyć:
 - zawodowy, profesjonalny (a więc stały) charakter,
 - powtarzalność podejmowanych działań
 - podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania (opłacalności i zysku)
 - uczestnictwo w obrocie gospodarczym
 - działanie na własny rachunek

uchwała SN (7) z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 117/91

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

USTAWA z dnia 2 lipca 2004 r. o **swobodzie działalności gospodarczej**

art. 2. Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

A) DZIAŁALNOŚĆ ZAROBKOWA

działalność jest zarobkowa jeżeli zamiarem podmiotu jest osiągnięcie nadwyżki przychodów nad kosztami prowadzenia działalności – racjonalne gospodarowanie

istotny jest zamiar a nie efekt

Czy działalnością zarobkową jest:

działalność stowarzyszenia?

USTAWA z dnia 7 kwietnia 1989 r. **Prawo o stowarzyszeniach**

Art. 2. 1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.

Art. 34. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

działalność fundacji?

USTAWA z dnia 6 kwietnia 1984 r. **o fundacjach**

Art. 5. 1. Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż 1000 złotych.

Czy działalnością zarobkową jest:

działalność spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych?

USTAWA z dnia 14 grudnia 1995 r. o skok

Art. 3. 1. Celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej

2. Kasy prowadzą działalność niezarobkową.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2011 r. III CZP 125/10

... **działalnością gospodarczą jest także działalność niezarobkowa, zmierzająca jedynie do pokrywania własnymi dochodami ponoszonych kosztów.** W działalności, w której dominuje podporządkowanie regułom ekonomicznym, motyw zysku (zarobku) zastępowany jest motywem racjonalnego (ekonomicznego) gospodarowania, co oznacza zamiar uzyskania maksymalnego efektu - niekoniecznie zysku - przy danym nakładzie środków albo zamiar minimalnego zużycia tych środków w celu wykonania wyznaczonego zadania.

Należy zaznaczyć że **za działalność gospodarczą uważa się także tzw. działalność non for profit lub non profit**, skupioną głównie na wspieraniu dobra publicznego lub prywatnego (w tym na realizacji własnych celów statutowych), oderwaną od celu zarobkowego.

Domeną kas jest działanie na rzecz członków w celu zaspokajania ich interesów majątkowych przez oferowanie im prostych, łatwych w obsłudze i tanich narzędzi finansowych, a więc na warunkach korzystniejszych niż proponują banki komercyjne

Zawarta w art. 3 ust. 2 u.s.k.o.k. gwarancja niezarobkowego charakteru działalności kas dyktowana jest przede wszystkim dążeniem do ochrony interesów członków oraz do zachowania przez kasy ich spółdzielczego charakteru, a zatem nie stanowi argumentu na rzecz tezy, że kasy nie prowadzą działalności gospodarczej. Ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, stanowiąca lex specialis w stosunku do ustawy - Prawo spółdzielcze, **nie wyłączyła kas z kręgu przedsiębiorców, lecz jedynie zredukowała pojęcie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej o przesłankę zarobkowego charakteru.**

B) DZIAŁALNOŚĆ WYTWÓRCZA, BUDOWLANA, HANDLOWA, USŁUGOWA ORAZ POSZUKIWANIE, ROZPOZNAWANIE I WYDOBYWANIE KOPALIN ZE ŹŁÓŻ

C) DZIAŁALNOŚĆ ZAWODOWA

wykonywanie zawodu, w tym także tzw. wolnego zawodu, polega na osobistym i samodzielnym wykonywaniu wewnątrznie spójnego zbioru czynności (zadań) wymagających określonych kwalifikacji (wiedzy lub umiejętności), systematycznie i odpłatnie oraz w granicach obowiązującego porządku prawnego

podmiotami wykonującymi zawody (profesje) mogą być wyłącznie osoby fizyczne, które dysponują odpowiednimi dla danego zawodu kwalifikacjami i umiejętnościami

wskazanie w tym przepisie na działalność zawodową, jako cechę pojęcia przedsiębiorcy, miało na celu przeciwstawienie się koncepcji przyjętej na gruncie obowiązującej wówczas ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej

działalność zawodowa jest rodzajem działalności gospodarczej

D) DZIAŁALNOŚĆ ZORGANIZOWANA

- nie ma charakteru przypadkowego
- nastawiona jest na masowe, a nie tylko indywidualne działanie
- najczęściej sposób zorganizowania działalności gospodarczej przybiera postać przedsiębiorstwa
- sposób zorganizowania może przyjąć postać zakładu (np. szewskiego), pracowni (np. krawieckiej), biura (np. podróży, tłumaczy, rachunkowego), kancelarii (np. adwokackiej lub radcowskiej), gabinetu (lekarskiego, dentystycznego) itp.

E) DZIAŁALNOŚĆ CIĄGŁA

- istotną cechą działalności gospodarczej jest ciągłość i powtarzalność podejmowanych czynności oraz prowadzenie jej w sposób planowy
- jest odwrotnością działania chwilowego, okazjonalnego czy dorywczego
- działalność sezonowa
- zawieszenie działalności gospodarczej

USTAWA z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

Art. 2. pkt 1) Ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy - rozumie się przez to osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność gospodarczą lub zawodową, nawet jeżeli działalność ta **nie ma charakteru zorganizowanego i ciągłego**, a także osoby działające **w ich imieniu lub na ich rzecz**;

WYBRANE PRZEPISY KC DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORCÓW

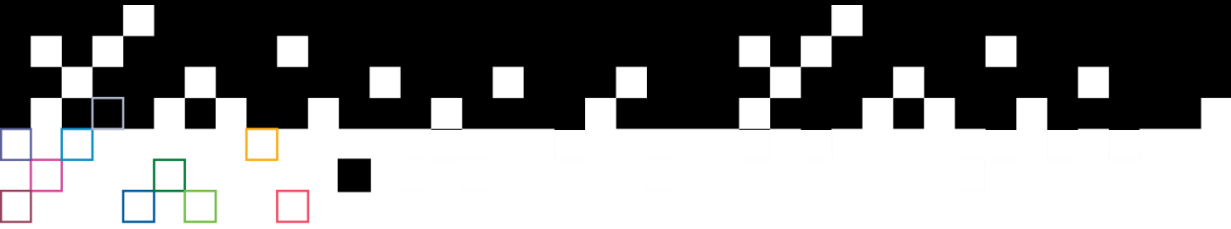
Art. 43². § 1. Przedsiębiorca działa pod firmą.

Art. 66². § 1. W stosunkach między przedsiębiorcami oferta może być odwołana przed zawarciem umowy, jeżeli oświadczenie o odwołaniu zostało złożone drugiej stronie przed wysłaniem przez nią oświadczenia o przyjęciu oferty.

Art. 68¹. § 1. W stosunkach między przedsiębiorcami odpowiedź na ofertę z zastrzeżeniem zmian lub uzupełnień niezmiennających istotnie treści oferty poczytuje się za jej przyjęcie. W takim wypadku strony wiąże umowa o treści określonej w ofercie, z uwzględnieniem zastrzeżeń zawartych w odpowiedzi na nią.

Art. 68². Jeżeli przedsiębiorca otrzymał od osoby, z którą pozostaje w stałych stosunkach gospodarczych, ofertę zawarcia umowy w ramach swej działalności, brak niezwłocznej odpowiedzi poczytuje się za przyjęcie oferty.

Art. 74. § 3. Przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami.

Art. 77¹. W wypadku gdy umowę zawartą pomiędzy przedsiębiorcami bez zachowania formy pisemnej jedna strona niezwłocznie potwierdzi w piśmie skierowanym do drugiej strony, a pismo to zawiera zmiany lub uzupełnienia umowy, niezmienną istotnie jej treści, strony wiąże umowa o treści określonej w piśmie potwierdzającym, chyba że druga strona niezwłocznie się temu sprzeciwiła na piśmie.

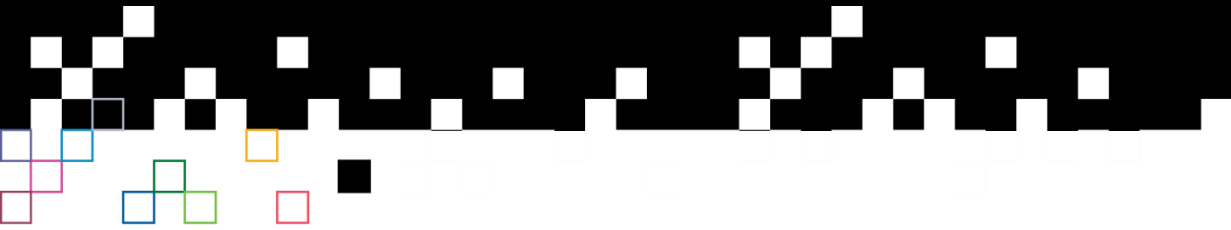
Art. 118. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat **dziesięć**, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - **trzy lata**.

Art. 355. § 1. Dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność).

§ 2. Należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Art. 358¹. § 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna, spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej

§ 4. Z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa.

Art. 435. § 1. Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Art. 554. Roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się **z upływem lat dwóch.**

PRZYKŁADY

Art. 43¹. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Art. 2. Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Czy przedsiębiorcą jest osoba, która wynajmuje lokale mieszkalne?

Czy przedsiębiorca jest osoba, która sprzedaje nieruchomości

Czy przedsiębiorcą jest osoba prowadząca gospodarstwo rolne?

a) na podstawie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej?

USTAWA z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej

Art. 3. 1 Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 2) wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;
- 3) wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2014 r. poz. 1104);
- 4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.).

b) na podstawie przepisów kodeksu cywilnego?

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2014 r. **V CSK 630/13**

W rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego rolnik jest przedsiębiorcą i jego roszczenia wobec niesolidnych kontrahentów przedawniają się szybciej, bo już po 3 latach.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21.05.2013 r. **VI ACa 1472/12**

Wyłączenie, o którym mowa w art. 3 u.s.d.g., dotyczy jedynie obowiązywania tej ustawy, nie ma wpływu na rozumienie pojęcia przedsiębiorcy na gruncie kodeksu cywilnego. Rolnik jest przedsiębiorcą, jeżeli spełnia przesłanki określone w art. 43¹ k.c.

Czy przedsiębiorcą jest: przedszkole niepubliczne?

USTAWA z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

Art. 83a. 1. Prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 90a ust. 1, oraz innej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7, **nie jest działalnością gospodarczą.**

jednostka samorządu terytorialnego?

wyrok SA w Warszawie z 17.04.2013 r., VI ACa 1371/12

Jednostka samorządu terytorialnego może być uznana za przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą **tylko w zakresie wykonywania zadań własnych** i tylko wówczas, **gdy są one związane z udziałem tej jednostki w obrocie cywilnoprawnym**. Przyjęcie, że każda działalność inwestycyjna jednostki samorządu terytorialnego, podjęta na własny rachunek w związku z wykonywaniem zadań użyteczności publicznej, stanowi formę działalności gospodarczej w rozumieniu k.p.c., nie znajduje oparcia w przepisach.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 u.s.g. do zadań własnych gminy należą m.in. **sprawy z zakresu zapewnienia lokalnego transportu zbiorowego**. Aby ich realizacja mogła być uznana za działalność gospodarczą powinna być wykonywana w sposób zorganizowany, ciągły, w celu zarobkowym i prowadzona zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki.

Czy przedsiębiorcą jest:

notariusz?

Współcześnie status notariusza jako przedsiębiorcy jest oczywisty. Notariusz prowadzi co prawda działalność specyficzną i w znacznym stopniu kształtowaną przepisami prawa publicznego, jednak **ma ona wszystkie cechy działalności gospodarczej**. Status przedsiębiorcy uzasadnia zatem także zdolność upadłościową notariusza.

Art. 24a. Notariusz nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów - Prawo działalności gospodarczej. – uchylony 2004.08.21

Postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 2016 r. sygn. I CSK 169/15

Sąd Najwyższy przedstawia do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego następujące zagadnienie prawne:

"Czy roszczenie spółdzielni mieszkaniowej wobec członka o uzupełnienie wkładu budowlanego jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i przedawnia się z upływem trzech lat?„

Uchwała SN z dnia 9 marca 2017 r., III CZP 69/16

Roszczenie spółdzielni mieszkaniowej o uzupełnienie przez jej członka wkładu budowlanego jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i przedawnia się z upływem trzech lat ([art. 118](#) k.c.).

INNE DEFINICJE PRZEDSIĘBIORCY

Z uwagi na wiodącą rolę kodeksu cywilnego w systemie prawa prywatnego omawiana definicja odnosi się zasadniczo do całego obszaru stosunków prywatnoprawnych, chyba że z przepisów szczególnych wynika co innego

definicje szczegółowe - *lex specialis derogat legi generali*

Dlaczego? – **do 2003 r. w kodeksie cywilnym nie było definicji** i konieczne było stworzyć definicje na potrzeby właściwych ustaw o charakterze publicznoprawnym

USTAWA z dnia 2 lipca 2004 r. **o swobodzie działalności gospodarczej**

Art. 4. 1. Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna [ustawa](#) przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

2. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

USTAWA z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) przedsiębiorcy - rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu [przepisów](#) o swobodzie działalności gospodarczej, a także:
 - a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której [ustawa](#) przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu [przepisów](#) o swobodzie działalności gospodarczej,
 - b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu,
 - c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu [przepisów](#) o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13,
 - d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 - na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

USTAWA z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) przedsiębiorcy - rozumie się przez to osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność gospodarczą lub zawodową, nawet jeżeli działalność ta nie ma charakteru zorganizowanego i ciągłego, a także osoby działające w ich imieniu lub na ich rzecz;

USTAWA z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Art. 2. Przedsiębiorcami, w rozumieniu ustawy, są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową uczestniczą w działalności gospodarczej.

USTAWA z dnia 30 czerwca 2000 r. **Prawo własności przemysłowej**

Art. 3. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

3) przedsiębiorcy - rozumie się przez to osobę prowadzącą w celach zarobkowych działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową, zwaną dalej "działalnością gospodarczą";

USTAWA z dnia 5 lipca 2001 r. **o cenach**

Art. 3. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

8) przedsiębiorca - podmiot, o którym mowa w [art. 4](#) ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.), a także osoba prowadząca działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;

USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. **o usługach turystycznych**

Art. 3. Przez użyte w ustawie określenia należy rozumieć: 14) przedsiębiorca - przedsiębiorcę i przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu [ustawy](#) z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej;

USTAWA z dnia 9 czerwca 2011 r. **Prawo geologiczne i górnicze**

Art. 6. 1. pkt 9 w rozumieniu ustawy przedsiębiorcą jest ten, kto posiada koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą;